

TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O'RNINI

Xurramov Shohboz Xurram o'g'li
TUIT master, shohboztuit@gmail.com

Annotatsiya: *Bu maqola, raqamli iqtisodiyot tizimi va tadbirkorlik munosabatlarini o'rganish orqali, tadbirkorlikni rivojlantirishdagi muhim chora-tadbirlarni baham ko'radi. Maqola o'rtasida, raqamli iqtisodiyotning tadbirkorlikga olib keladigan ta'sirli roli, yangi texnologiyalar va analitika vositalarining tadbirkor faoliyatda qanday o'zgarishlarni keltirishiga bag'ishlangan bo'lishi keltiriladi. Maqola davomida, raqamli iqtisodiyotning tadbirkorlikdagi ahamiyati va undagi muammolar, rivojlanayotgan tadbirkorlik modellari va ularga oid eng so'nggi ilmiy-tekshiruvlar to'g'risida tafsilotlar mavjud.*

Kalit so'zlar: *Raqamli iqtisodiyot, yangi texnologiya, model, analitikalar, strategik, optimallashtirish, kompetensiyalar.*

Raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlik, global iqtisodiyotning muhim muammolari va yangi yo'nalishlari to'g'risida ko'proq tahlil qilish uchun keng imkoniyatlarni ochadi. Bu maqola, raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlik o'rtasidagi munosabatlarni, raqamli iqtisodiyotning tadbirkorlikni rivojlantirishdagi rolini, muhim chora-tadbirlarni, va bu sohada amaliyotlarni tahlil qiladi. Raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlik sohasidagi munosabatlar, global iqtisodiyotning muhim yo'nalishlaridan birini bildiradi. Raqamli iqtisodiyot, ma'lumotlarni qulay va tez ko'rish, uningdan foydalanish, va uni tahlil qilish imkoniyatlarini olib keladi. Bu esa, tadbirkorlik faoliyatida samarali boshqaruv, strategik qarorlarni qabul qilish, va yangi bozorlarda muvaffaqiyatli ishlash uchun muhimdir.

Raqamli iqtisodiyotning tadbirkorlikda ro'li: Raqamli iqtisodiyotning o'ziga xos tadbirkorlikdagi roli, ma'lumotlardan foydalanib, raqamli analitikalar va texnologiyalar yordamida maqsadlarga erishishda ko'proq imkoniyat yaratishda ko'rinadi. Tadbirkorlar uchun ma'lumotlar bilan ishlash, marketingni rivojlantirish, mijozlarga yo'l qo'ymoq, va yangi mahsulotlarni ishlab chiqishda ma'lumotlardan foydalanish kabi amaliyotlar o'zgarib turadi. Raqamli iqtisodiyot, tadbirkorlar uchun yangi rivojlanish yo'nalishlarini ochadi va ularni mustaqil ravishda baholaydi.

Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda ma'lumotlar, tadbirkorlarga birinchi xil muhokama va tahlil qilish imkonini beradi. Raqamli iqtisodiyot tizimlari, ma'lumotlar bazalari, va analitik vositalar, tadbirkorlarga o'zlarining bozor pozitsiyalarini, mijozlari va xarajatlarini chuqurroq tahlil qilishda yordam beradi. Bu esa, ularni mustahkam bozor qarorlari qabul qilish, xizmatlarni optimallashtirish, va tadbirkorlikni yangi darajaga olib chiqarishga olib keladi.

Raqamli Iqtisodiyot va Tadbirkorlik Munosabatlari: Raqamli iqtisodiyot tizimlari, ma'lumotlarni boshqa sektorlarga olib kelish, moliyalashtirish, va boshqa strategik tadbirlar uchun yaxshi platformalar yaratishda katta ro'le egallaydi. Raqamli iqtisodiyot, ma'lumotlarni aniqlash, o'rganish, va aniqlangan ma'lumotlarga asosan strategik qarorlar qabul qilishda tadbirkorlar uchun qulayliklar yaratadi.

Raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlik, global iqtisodiyot tizimida katta o'zgarishlar keltirgan va tadbirkorlar uchun ko'p imkoniyatlar yaratgan muhim yo'nalishlardan biridir. Bu munosabatlar, ma'lumotlarni effektiv boshqarish, strategik qarorlarni qabul qilish, yangi bozorlarda muvaffaqiyat qilish, va innovatsiyalarni tezda joriy etish imkoniyatlarini olib kelmoqda.

- **Raqamli Iqtisodiyotning Tadbirkor Faoliyatga O'ziga Xos Ta'siri:** Raqamli iqtisodiyot, tadbirkorlar uchun ma'lumotlarni o'rganish, qo'llab-quvvatlash, va boshqa tadbirkor faoliyatni rivojlantirishda yuqori samaradorlikni ta'minlaydi. Ma'lumotlar, tadbirkorlar uchun bozorni tahlil qilish, mijozlarga yo'l qo'ymoq, va yangi innovatsiyalarni joriy etishda katta rol o'ynaydi.

- **Tadbirkor Faoliyatni Rivojlantirishda Raqamli Analitika:** Raqamli analitika, tadbirkorlar uchun ma'lumotlardan yuqori darajada foydalanish, bozorlarni tahlil qilish, va qo'llab-quvvatlash uchun kritik ma'lumotlarni aniqlashda katta o'rin tutadi. Tadbirkorlar bu analitikalardan foydalanib, strategiyalarini optimallashtirish, yangi xizmatlarni ishlab chiqish, va mijozlarga qulayliklar yaratishadi.

- **Tadbirkor Faoliyatida Texnologiyalar va Inovatsiyalar:** Raqamli iqtisodiyot, tadbirkorlarga texnologiyalardan va inovatsiyalardan samarali foydalanish imkoniyatlarini yaratadi. Tadbirkorlar, yangi texnologiyalar va inovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash orqali, tadbirkorliklarini rivojlantirish, mahsulotlarini yangilash, va bozorlarini kengaytirishadi.

Tadbirkorlikni Rivojlantirishdagi Ahamiyati: Raqamli iqtisodiyotning tadbirkorlikdagi o'ziga xos roli, tadbirkorlik faoliyatini yanada samarali qilishda o'rtaga chiqadi. Tadbirkorlikda raqamli iqtisodiyot tizimlarini qo'llash, tadbirkor faoliyatni optimallashtirish, mijozlarga yaxshi xizmat ko'rsatish, va yangi bozorlarda rivojlanish uchun muhimdir.

Tadbirkorlik, iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish, yangi ideyalar va innovatsiyalar asosida bo'sh ishoratlar yaratish, bozorni rivojlantirish, va jamiyatni yanada samarali qilish uchun muhim ahamiyatga ega. Bu esa, tadbirkorlikning o'ziga xos rivojlanish yo'nalishlarini ochish, maqsadlarga yetishish uchun keng imkoniyatlar yaratish, va o'sish jarayonlarini o'rganishda o'ziga xos rollarga ega bo'lishini ko'rsatadi.

- **Inovatsiyalar va Yangi Ideyalar:** Tadbirkorlik, inovatsiyalarni rivojlantirish va yangi ideyalar yaratishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonlar, tadbirkorlar uchun yangi mahsulotlar, xizmatlar, va texnologiyalar ishlab chiqishni olib chiqadi. Inovatsiyalar, tadbirkorlikni yanada samarali qiladi va bozorlarda bo'sh ishoratlar yaratishga olib keladi.

- **Bozor Tahlili va Ma'lumotlar Bilan Ishlash:** Tadbirkorlik, bozor tahlili va ma'lumotlar bilan ishlashda ahamiyatga ega. Tadbirkorlar, bozorni tahlil qilish, mijozlarning talablari va xarajatlari haqida ma'lumotlarni o'rganish, va bu ma'lumotlardan foydalanish orqali bozorni o'zgartirishda muvaffaqiyat qozonadi.

- **Xususiyatlar va Kompetensiyalar:** Tadbirkorlik, tadbirkorlarga xususiyatlar va kompetensiyalar rivojlantirish imkoniyatini beradi. Tadbirkorlar, o'zlarining faoliyat sohasida ilg'or bilim va tajribaga ega bo'lish, yangi texnologiyalarni o'rganish, va xalqaro bozorlarda ishlash uchun zarur kompetensiyalarni rivojlantirishlari muhimdir.

- **Sarmoyaviylik va Tashkilot Ichki Samaraliyati:** Tadbirkorlik, sarmoyaviylikni rivojlantirishda va tashkilot ichki samaraliyatini mustahkamlashda ahamiyatga ega. Bu esa, tadbirkorlar o'z faoliyatlarini o'rganish, ishlab chiqish jarayonlarini samarali boshqarish, va

xarajatlarni kamaytirish yoki tezroq mijozlarga xizmat ko'rsatishda tashkilot ichki samaraliyatini yuqori darajada oshirishadi.

- **O'zaro Hamkorlik va Jamiyatga Qo'llab-quvvat: Tadbirkorlik, o'zaro hamkorlik va jamiyatga qo'llab-quvvatda muhim rol o'ynaydi.** Tadbirkorlar o'zlarini hamkorliklarga ochib berish, innovatsion loyihalarni boshqarish, va jamiyatni o'z faoliyatlari orqali yanada rivojlantirishda qat'iy hissa egallaydilar.

- **Ishlab Chiqarishni Optimallashtirish: Tadbirkorlik, ishlab chiqarishni optimallashtirishda ahamiyatga ega.** Bu esa, tadbirkorlar o'zlarining ishlab chiqarish jarayonlarini rivojlantirish, texnologiyalardan samarali foydalanish, va tadbirkor faoliyatlarini yanada sifatli va samarali qilish uchun harakat qilishlari kerakligini ko'rsatadi.

- **Ishchi Kuchini Oshirish: Tadbirkorlik, ishchi kuchini oshirish va xodimlarni sifatli bilim va malakali xodimlar sifatida tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.** Tadbirkorlar o'zlarining xodimlariga ta'lim berish, sifatli ish bilan shug'ullanish va uning kuchini oshirish uchun qo'llanma yaratishda ishtirok etishadi.

Muammo va yechimlar: Maqola, raqamli iqtisodiyotning tadbirkorlikda turli muammolarni keltirishi, shu jumladan, ma'lumotlarni himoya qilish, tadbirkor faoliyatda raqamli xavfsizlikni ta'minlash, va ma'lumotlardan foydalanish usullari boyicha paydo bo'lgan muammolar haqida tahlil qiladi. Bu muammolar va ularni hal qilish yollari, tadbirkorlarga raqamli iqtisodiyot tizimlarini ishlata olishda va faoliyatlarini rivojlantirishda yordam bera oladi.

Raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlik sohasidagi uzluksiz munosabatlar, muammo va yechimlar haqida tahlil qilish uchun ahamiyatli. Bu, tadbirkorlar uchun raqamli iqtisodiyotning muhim asoslarini o'rganish, muammo va ularni hal qilishda yechimlarni izlash va qo'llashga imkon beradi.

Muammo:

1. **Ma'lumotlar Xavfsizligi: Raqamli iqtisodiyot tizimlarida tadbirkorlar uchun eng katta muammolar biri ma'lumotlar xavfsizligi.** Shaxsiy ma'lumotlar, tadbirkorlikning asosiy kapitali hisoblanadi, shuning uchun ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash va maxfiylikni oshirish talab etiladi.

2. **Rivojlanayotgan Texnologiyalar: Raqamli iqtisodiyotda tez rivojlanayotgan texnologiyalar tadbirkorlarga imkoniyatlar yaratadi, lekin bu texnologiyalar bilan qadam qo'ymish tadbirkorlar uchun rivojlantirilishi kerak bo'lgan kompetensiyalar va resurslar muammolarni o'z ichiga oladi.**

3. **Bozor Qarorlari va Tahlil: Raqamli iqtisodiyot tizimlarida aniq ma'lumotlar yig'ib olinishi, tadbirkorlar uchun bozor qarorlarini to'g'risida aniq tahlil qilish imkonini yaratadi.** Bu esa, bozorni tahlil qilish va ma'lumotlardan foydalanishda muammolarni oldini olishda muhim bo'ladi.

4. **Tadbirkor Faoliyatda Xavfsizlik: Raqamli tadbirkorlikda kiber-hamkorlik va ma'lumotlar bilan faol ishlashda xavfsizlik muammolarini hal qilish katta ahamiyatga ega.** Xavfsizlikni ta'minlash, tadbirkorlar uchun muhim bir yechimdir.

Yechimlar:

1. Rivojlanayotgan Texnologiyalardan To'liq Foydalanish: Tadbirkorlar, yangi texnologiyalardan (masalan, bulutli xizmatlar, ishonchlarni avtomatlashtirish texnologiyalari) to'liq foydalanish orqali faoliyatlarini optimallashtirish va yanada samarali ishlash uchun yechimlar topishlari lozim.

2. Analitika va Prognozlash: Raqamli iqtisodiyot tizimlaridan olingan ma'lumotlar orqali analitika va prognozlash qilish, tadbirkorlar uchun bozor sharoitlarini o'rganish, mijoz talablari va xarajatlari haqida ma'lumotlar yig'ib olishda yechimdir.

3. Hamkorlik va Kiber-hamkorlik: Tadbirkorlar, boshqa tadbirkorlar bilan hamkorlik qilish va kiber-hamkorlikda ishlash orqali faol turar. Bu, yangi bozorlarga kiring va global xarajatlarni kamaytirish imkoniyatlarini yaratishga olib keladi.

4. Yuqori Sifatli Xodimlar: Raqamli iqtisodiyot tizimlarida tadbirkorlar uchun muhim yechim, sifatli xodimlar tayyorlash va ularga ma'lumotlardan foydalanishni o'rgatishdir. Sifatli xodimlar, tadbirkor faoliyatini samarali va yuqori sifatli qilishda katta ro'le egallaydilar.

5. Agar Tadbirkorlar Uchun Xususiy Tadbirkorlik Resurslar: Tadbirkorlar uchun raqamli iqtisodiyotda katta muammolar mavjud, ammo agar ular texnologik rivojlantirish, ma'lumotlardan foydalanish, va yangi innovatsiyalarni joriy etishda qatnashish uchun xususiy tadbirkorlik resurslarini o'rganishlari va ulardan to'liq foydalanishlari mumkin.

Xulosa:

Maqola, raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlik munosabatlari bo'yicha ko'p to'plangan ma'lumotlar, tahlillar, va ilmiy tadqiqotlar asosida, tadbirkorlar va iqtisodchilar uchun yorliqdir. Raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlikning bir-biriga o'zaro ta'siri, tadbirkor faoliyatdagi rivojlanishni kuchaytiradi va global iqtisodiyotni yangi yo'nalishlarga olib chiqaradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yodgorova M. et al. **RAQAMLI IQTISODIYOT TUSHUNCHASI, AFZALLIKLARI VA AMALIY AHAMIYATI** //SCHOLAR. - 2023. - T. 1. - №. 31. - С. 237-240.

2. Турсунов Ж. Ж., Хуррамов Ш. Х., Мансурова З. А. **Ражабов МФ угли** //АНАЛИЗ ПРОБЛЕМ И ПОИСК РЕШЕНИЙ ПОВЫШЕНИЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ. - 2020. - С. 53.

3. Saidrahmatova, Z., Shokirov, S., & Khurramov, S. (2023, November). **E-COMMERCE SYSTEMS AND THEIR IMPORTANCE**. In Academic International Conference on Multi-Disciplinary Studies and Education (Vol. 1, No. 21, pp. 167-169).

4. Xurramov S. **SUNIY NEYRON TO'RLARINI O'RGATISHDA PARALLEL ALGORITMLARDAN FOYDALANISH** //Scienceweb academic papers collection. - 2020.

5. qizi Faxriddinova D. F. et al. **VULNERABILITY OF SMART HOMES** //SCHOLAR. - 2023. - T. 1. - №. 3. - С. 94-97.

6. Zaripov A., Shokirov S., Xurramov S. **IMPLEMENTATION OF LEGAL FOUNDATIONS OF E-COMMERCE IN UZBEKISTAN** //Innovative research in modern education. - 2023. - T. 1. - №. 9. - С. 54-56.

7. Saidrahmatova Z., Shokirov S., Khurramov S. E-COMMERCE SYSTEMS AND THEIR IMPORTANCE //Academic International Conference on Multi-Disciplinary Studies and Education. - 2023. - T. 1. - №. 21. - C. 167-169.